

Inhač vsek dan novice
delj in pravilnik.

Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XV.

Cena 50c

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., pondeljek, 5. junija (June 5) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 130.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

ZAKAJ SE PREMOGOVNIŠKI PODJETNIKI BOJE LUČI?

RUDARJI SO PRI VOLJI PREDLOŽITI JAVNOSTI FAKTE O PREMOGOVNIŠKI IN-DUSTRIJI

Premogovniški podjetniki še niso pokazali volje, da bodo posnemali rudarje.

New York, N. Y. (Federated Press). — Tukaj se je ustanovil preiskovalni komitej v interesu javnosti, da dožene fakte o premogovniški industriji, ki so povzročili sedanji položaj v industriji. Zastopniki rudarjev in podjetnikov so bili povabljeni, da predložijo svojo stvar javno komiteju. Premogovniški podjetniki so dodačaj priznali vabilo, kakor da se ne brigajo za take stvari. Odborniki rudarske organizacije so odgovorili takoj in izjavili, da prav radi podajo vse informacije, za katere komitej vpraša.

Prvo zaslišanje se je vrnilo v poslopju Inženirskega društva. Odborniki, ki zastopajo 150,000 rudarjev z antracitnega polja, so predložili svoj načrt za vpostavitev zadovoljivih razmer v industriji, ki so ga delavski listi že objavili. Kot zastopniki rudarjev pred komitejem so bili Philip Murray, podpredsednik rudarske organizacije U. M. W. of A., J. Brennan, predsednik 2. distrikta, Thomas Kennedy, predsednik 7. distrikta in C. J. Colden, predsednik 9. distrikta.

Komitej pravi, da stavka traja že dva meseca, toda z vidika konzumentov še ni bila uvedena nobena preiskava. Tukaj je se celo vrsta faktov, katerih konzument je ne pozna, dasiravno so zanje velike važnosti. Komitej hčer prekratiti te fakte, da se dokazuje stroški za proizvodnjo premoga, vročki ponovnih stavk, obširna brezposelnost, pomanjkanje premoga in spletjeni kaos, ki karakterizira industrijo.

Komitej ni prevzel naloge posredovalca, sploh nobene naloge, ki jo lahko izvrši zvezna vlada. Zaslišanje, ki se je vrnilo pred kongresnim zborničnim odsekom za deli, je pokazalo, da je nastala potreba, da se dožene fakti. Uspeh zaslišanja je bil, da se izdelal predlog, po katerem se ustavni agencija, kateri bo poverjena naloge, da sibira dejstva. Dokler ni ustavnovljena taka agencija, toliko časa bo ta komitej, zatočajoč javnost, zbiral fakte.

Komitej se je ustanovil na pričevanje Lige za industrijalno demokracijo. V njem so inženirji, profesorji in drugi prominentni ljudje.

KOLIZIJA PARNIKOV V REKI COLUMBIA

Sedem mornarjev ubitih in dva ranjena.

Portland, Ore. — Pri koliziji britskega parnika "Welch Prince" z ameriškim parnikom "Iowan" je bilo ubitih sedem mornarjev in dva sta zadobila poškodbe. Nezgoda se je dogodila v reki Columbia.

Parnik "Welch Prince" se je pogrenil v trideset minutah. Zgornji del parnika je ostal zunaj vode, ker je nastal ogenj v sredini parnika. Parnik "Iowan" je imel močno poškodovan svoj rivec, a kljub temu je pomagal in rešil moštvo s pogrenjenega parnika, brojče 43 oseb.

Poročila o očinku, ki ga je povzročila eksplozija ne soglašajo. Nekateri izjavljajo, da so eksplodirali na pogrenjenem parniku parni kotli takoj po koliziji in tako zanestili ogenj. Uslužbenec pri brezščem aparatu v Fort Stevensesu pa poroča, da ni bilo eksplozije.

ŠEST NEMČEV UBITIH V ŠLEMELJI

Berlin, 4. jun. — Šest Nemcev je bilo ubitih in več ko dvajset ranjenih v Rybniku, kjer so poljski vstasi izvzvali izgradne. Sleski Poljaki niso zadovoljni s končnim pobotonjem med Nemčijo in Poljsko zaradi Gornje Slezije in so pričeli s popot rogovili.

INVALIDI SVETOVNE VOJNE SO NAŽAGALI POBLJALCE UNIJ.

Oakland, Cal. (Federated Press). — Zadnji teden je bila v konvenciji organiziranih invalidov svetovne vojne. Mestne oblasti so povabile deležne na velik banket. Invalidi so sprejeli vabilo in 250 delegatov se je napotilo v dotočno restavracijo. Ko so pa dospeli pred restavracijo, so videli tam stavkovno stražo, ki je obvestila deležne, da so unijaki kuharji in strežnji v stavki in v restavraciji delajo stakokazi. Prireditelji pojedine so čakali pri bogato obloženih misah, toda gostov ni bilo. Invalidi so odkorakali v unijaku restavracijo in si tam naročili kofilo, katerega so sami plačali.

ALI BO JUSTIČNI TAJNIK PODAL OSTANKO?

HOOVER SE ZOPET PRIKAZEVA V POLITIČNI ARENI

Iz raznih znanih je sposnati, da želi postati predsedniški kandidat v letu 1924.

Washington, D. C. (Federated Press, L. Todd). — Senator Caraway iz Arkansasa je zahteval v senatu, da Daugherty poda ostanko. Ob tej priliki je dital pogodbo med Daughertyjem in Thos. B. Felderjem kot na eni strani, na drugi pa s C. W. Morseom, jestnikom v atlantski listi, po kateri plača Morse Daughertyju kot honorar \$5,000 in \$25,000 obema, ako bo brez pogojno pomilovan in odpuščen in ječe. Caraway je dala dital pismo, datirano z dne 30. aprila 1913, ki ga je pisal Daugherty, v katerem opominja kaznencev, da je ostala balanca \$25,000, ko je bil posnemljeno.

Senator Watson iz Indiana je odgovoril v senatu kritičarjem justičnega tajnika, da Daugherty ni prejel honorarja za to, da pomaga Morseju iz ječe. Izjava je značilna, ker republikanci v zbornici grože justičnemu tajniku z obtočnim postopanjem, ker ni nastopil proti graftarskim vojnim zakupnikom. Caraway zahteva, da Daugherty resignira. Ta zahteva je zvezana tudi z dejstvom, da je Daugherty odslobil majorja Warrena, ker je izročil republikanskim kongresnikom fakte o graftu vojnih zakupnikov.

Ali bo Daugherty resigniral? Ali bo predsednik Harding pripomorel justičnemu tajniku, da naj gre?

V washingtonskih političnih krogih sodijo, da se bo Daugherty držal svoje službe, dokler se ne uvede obtočno postopanje. Govore tudi, da Harding ne bo podvzel ničesar, dokler mu Hoover ne svetuje, da naj stopi v skeijo, čeprav se je pojavila revolta v republikanski stranki v Pensylvaniji, Indiani in drugje.

Hoover se zopet prikazeva v politični arenai kot Hardingov tekme stare garde za predsedniško kandidaturo v letu 1924. Njegovo stremljenje po predsedništvu se zrcali v tem, da je prevzel vodstvo trgovske zbornice Združenih držav na njeni konvenciji, obdržavani v Washingtonu, in da je poskrbel, da je njegov tovarš in žitni meščar Julius Barnes postal predsednik te organizacije. Barnes bo vodil trgovske zbornice po začrtani Hooverjevi poti v domačih in tujesemskih zadevah. Med prva dela, ki jih je izvršila konvencija te organizacije, spada rezolucija, ki odobruje delo trgovskega departmента. Joseph Defrees iz Chicaga, bivši predsednik, je povzročil sam svojo ostavko, ker je skušal pridobiti predsednika Hardinga za obnovitev trgovskih stikov z Rusijo. Hoover je nasprotoval tej potezi. Na to je odkril, da lahko trgovske zbornice izrabiti v svojih zadevah.

Med prva dela, ki jih je izvršila konvencija te organizacije, spada rezolucija, ki odobruje delo trgovskega departmента. Joseph Defrees iz Chicaga, bivši predsednik, je povzročil sam svojo ostavko, ker je skušal pridobiti predsednika Hardinga za obnovitev trgovskih stikov z Rusijo. Hoover je nasprotoval tej potezi. Na to je odkril, da lahko trgovske zbornice izrabiti v svojih zadevah.

Prvi dokaz za take namene se je pojavil, ko je izbral mr. Milesa, bivšega načelnika ruske divizije, da gre v Evropo kot zastopnik trgovske zbornice Združenih držav, v mednarodni trgovski zbornici, ki bo imel velik vpliv na ekonomski aranžma z Rusijo. Miles sodi o Rusiji tako kot Hoover. Na to je prisla konvencija tr.

(Dalej na 3. strani.)

SENATOR IZ GEORGIE JE ZOPET IZSTREIL OSTRO PUŠČICO.

KRITIZIRAL JE JUSTIČNEGA TAJNIKA IN ZAGOVARJAL POLITIČNE JETNIKE.

Citiral je štiri dogodke, da podpre svojo kritiko.

Washington, D. C. (Federated Press). — Vsporedno z "ostroščico križarji", ki so bili na strapi pred vhodom v Belo hišo, da prisijo predsednika za pomilovanje političnih kaznencev, je senator Watson iz Georgije izstrelil ostro puščico na justičnega tajnika Daughertyja, primerjavši Morsejevo aferto z postopanjem, kakršnega je deležen siromašen človek pred sodiščem.

"Deležen je na robu propada in njen sistem se ima skoraj porušiti", je govoril senator Watson, "ako so njeni sodniki korumpirani, ako je njeno izvajanje pravice na prodaj, ako je bogat človek vamogoven pred sodiščem in siromašni človek po nima igleda. Prav nič prijetnega ni primerjati ravnanje, kakršnega je bil deležen bogati kriminalci Charles W. Morse, z ravnanjem, katerega so bili deležni tudi ubogi stvari, ki trpe v ječi, služeč leto za letom, ker so nekaj kritizirali vojno politiko bivše administracije in so tem tehnično kršili zakon proti splošnosti.

"Dokazano ni, da so komu kaj uradili; dokazano ni, da so povzročili, da en sam mož ni vstopil v vojaško službo; dokazano ni, da so v resnici škodovali vladni ali da so kaj izvršili v prilog sovražniku; in ker so siromašni in brez prijateljev, trpe leto za letom v kaznilični.

"Ko pridejo njih mali otroci sem in dvignejo svoje rodiče, da dosežejo predsednika s svojimi prošnjami za milost, se bladno-krvno izpro. Ko je pa prišla soprona Charles W. Morseja, so jo poslušali senatorji, kongresniki in prominentni ljudje križem dežele." Watson je citiral štiri dogodke, s katerimi je imel opraviti justični department, katerim podstikajo koruptno akeijo, da se porazi pravica in da se bogati človek ne more kaznovati, dokler je ta administracija v sedlu.

Pri nekem takem dogodku je slo za intervencijo po Thomas B. Felderju pri zaplenjanju neke ladije, naloženo z žaganjem iz Žita. Ladija je bila izpuščena. Pri drugem dogodku je bilo vrnjeno vieno, vredno \$200,000. Interveniral je zopet Felder. Pri tretjem dogodku so bili prijeti trije newyorkski tihotapei, ker so oddali 2,000,000 galon žganja. Ko je prišel na pozorišče Felder, je bilo ustavljeno kriminalno postopanje. Pri četrtem dogodku gre za nekega miljonarja iz Ohija. Obsojen je bil, ker je prelomil Mannov zakon v družbi petnajst let starega dekleta. Milijonar je bil pomilovan. Republikanski listi križem dežele zahtevajo, da Daugherty poda ostavko, ker sodijo, da povzroča administraciji preveliko odgovornost. Pet republikanskih senatorjev je svoječasno priporočilo predsedniku, da ga odstavi. Predsednik je napram tem zahtevam ravnodušen, in tisti, ki ga poznajo, pravijo, da ne bo nikdar radovoli, da Daugherty zapusti kabinet.

Pri nekem takem dogodku je slo za intervencijo po Thomas B. Felderju pri zaplenjanju neke ladije, naloženo z žaganjem iz Žita. Ladija je bila izpuščena. Pri drugem dogodku je bilo vrnjeno vieno, vredno \$200,000. Interveniral je zopet Felder. Pri tretjem dogodku so bili prijeti trije newyorkski tihotapei, ker so oddali 2,000,000 galon žganja. Ko je prišel na pozorišče Felder, je bilo ustavljeno kriminalno postopanje. Pri četrtem dogodku gre za nekega milijonarja iz Ohija. Obsojen je bil, ker je prelomil Mannov zakon v družbi petnajst let starega dekleta. Milijonar je bil pomilovan.

Republikanski listi križem dežele zahtevajo, da Daugherty poda ostavko, ker sodijo, da povzroča administraciji preveliko odgovornost. Pet republikanskih senatorjev je svoječasno priporočilo predsedniku, da ga odstavi. Predsednik je napram tem zahtevam ravnodušen, in tisti, ki ga poznajo, pravijo, da ne bo nikdar radovoli, da Daugherty zapusti kabinet.

VLAK JE ZAVOZIL NA NJIVO.

Hoover se zopet prikazeva v politični arenai kot Hardingov tekme stare garde za predsedniško kandidaturo v letu 1924. Njegovo stremljenje po predsedništvu se zrcali v tem, da je prevzel vodstvo trgovske zbornice Združenih držav na njeni konvenciji, obdržavani v Washingtonu, in da je poskrbel, da je njegov tovarš in žitni meščar Julius Barnes postal predsednik te organizacije. Barnes bo vodil trgovske zbornice po začrtani Hooverjevi poti v domačih in tujesemskih zadevah. Med prva dela, ki jih je izvršila konvencija te organizacije, spada rezolucija, ki odobruje delo trgovskega departmента. Joseph Defrees iz Chicaga, bivši predsednik, je povzročil sam svojo ostavko, ker je skušal pridobiti predsednika Hardinga za obnovitev trgovskih stikov z Rusijo. Hoover je nasprotoval tej potezi. Na to je odkril, da lahko trgovske zbornice izrabiti v svojih zadevah.

Prvi dokaz za take namene se je pojavil, ko je izbral mr. Milesa, bivšega načelnika ruske divizije, da gre v Evropo kot zastopnik trgovske zbornice Združenih držav, v mednarodni trgovski zbornici, ki bo imel velik vpliv na ekonomski aranžma z Rusijo. Miles sodi o Rusiji tako kot Hoover. Na to je prisla konvencija tr.

(Dalej na 3. strani.)

VРЕМЕ

Chicago in okolica. V torek jasno; zmerni južni in južnozapadni veterovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 72, najnižja 61. Svinčni inzdriži ob 5:15, zadrži ob 8:22.

RUDARJI ZAVRGLI PREDLOG OPERATORJEV ZA RAZBODIŠČE.

New York, N. Y. — Zaščitniki rudarjev s polja tridega premoga so v soboto zavrgli predlog operatorjev, da se sporno vprašanje izroči razbodišču, katerega naj imenuje predsednik Harding, medtem pa da bi se rudarji vrnili na delo. Voditelji rudarjev so izjavili, da sklenejo konferenco mezdnega odbora organizacije, ki se bo vrnila v Hazletonu, Pa., in katera naj izdelo protipredloge rudarjev.

KROJAČI ZBIRAJO SKLAD ZA TOVARNE V RUSIJI.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojači, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so otvorili kampanjo za sklad, s pomočjo katerega bo organizacija otvorila krojačke delavnice v Sovjetski Rusiji. Na konvenciji v Chicagu, ki se je vrnila pred nekaj tedni, je bil sprejet predlog, da krojačka organizacija sprajme koncezije ruske sovjetske vlade za ustanovitev tovarn v Rusiji. Konecija znaša pet milijonov dolarjev.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojači, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so otvorili kampanjo za sklad, s pomočjo katerega bo organizacija delavnice v Sovjetski Rusiji. Na konvenciji v Chicagu, ki se je vrnila pred nekaj tedni, je bil sprejet predlog, da krojačka organizacija sprajme koncezije ruske sovjetske vlade za ustanovitev tovarn v Rusiji. Konecija znaša pet milijonov dolarjev.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojači, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so otvorili kampanjo za sklad, s pomočjo katerega bo organizacija delavnice v Sovjetski Rusiji. Na konvenciji v Chicagu, ki se je vrnila pred nekaj tedni, je bil sprejet predlog, da krojačka organizacija sprajme koncezije ruske sovjetske vlade za ustanovitev tovarn v Rusiji. Konecija znaša pet milijonov dolarjev.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojači, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so otvorili kampanjo za sklad, s pomočjo katerega bo organizacija delavnice v Sovjetski Rusiji. Na konvenciji v Chicagu, ki se je vrnila pred nekaj tedni, je bil sprejet predlog, da krojačka organizacija sprajme koncezije ruske sovjetske vlade za ustanovitev tovarn v Rusiji. Konecija znaša pet milijonov dolarjev.

New York, N. Y. (Federated Press). — Krojači, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so otvorili kampanjo za sklad, s pomočjo katerega bo organizacija del

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri meseca, in ta inozemstvo \$8.00.

Naziv na vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v okislenju n. pr. (April 30-22) poleg vašega imena na naslovu poslani da vam je s tem dnevnem poteka naročnina. Ponovite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

JEKLARSKI MAGNATJE IN OSEMURNI DELAVNIK.

Pred nekaj tedni so se sešli jeklarski magnatje in so govorili o uvedbi osemurnega delavnika v jeklarnah in železarnah. Govorili so tako o 8-urnem delavniku, kadar da zboruje delavska organizacija. Naglašali so, da 12-urni delavnik izčrpa kmalu delavčeve moči, da leže v prerni grob in da je nujna potreba, da se uvede 8-urni delavnik.

Smokavzarski dnevnički so o teh pomenih prinašali po cele kolone in prikazevali jeklarske magnate kot največje dobrotnike delavstva. Gospodje jeklarski magnati so dolgo časa govorančili in ko so zaključili svoje govorance, so sklenili, da se 8-urni delavnik uvede v jeklarski in železarski industriji, kadar se uvedba 8-urnega delavnika izkaže kot praktična potreba.

Vsa komedija z 8-urnim delavnikom je bila prirejena za javnost. To lahko vsakdo spozna, ki je zdrave pamet. Ako bi bilo jeklarskim magnatom res kaj do 8-urnega delavnika in bi imeli srce za svoje delavce, katerim se imajo zahvaliti za vse bogastvo, ki ga imajo, bi ne govorančili o praktični potrebi 8-urnega delavnika, ampak bi ga uvedli.

Delavci bodo še dolgo čakali v jeklarnah in železarnah na 8-urni delavnik, ako bo uvedba skrajšanega delavnika odvisna le od milosti njih gospodarjev. Jeklarski magnatje se prav dobro zavedajo, ako uvedejo skrajšani delavnik, da bo treba tudi povisiti delavske mezde. Znano jim je tudi, če bodo delavci delali le osem ur dnevno, da bodo imeli tudi več časa za spolnilitev svoje izobrazbe. Čim bolj so delavci izobraženi, toliko manj so voljni prenašati tako izkorisčanje njih delavnih moči, kot je uvedeno v jeklarnah in železarnah. In zategadelj so jeklarski magnatje le govorančili o uvedbi osemurnega delavnika, uvedli ga pa niso.

V DETROITU SE ZDAJ JOKAJO NEKATERI!

V Detroitu je ljudstvo odglasovalo, da cestne železnice preidejo v občinsko last. Seveda se ni to zgodilo gladko in v enem dnevu. Cestnoželezniška družba se je branila z vsemi svojimi močmi poobčinjenja. V svoji službi je imela odvetniško tvrdko, kateri ni na leto plačevala nič manj kot dve sto tisoč dolarjev, da je z zvičajnimi potezami in lepo ostruženimi vestmi in izjavami v šokavzarskem časopisu ovirala poobčinjenje cestnih železnic.

Vse ovire so bile končno premagane, ljudstvo je odglasovalo za poobčinjenje cestnih železnic in mesto je prevzelo cestne železnice.

Preden je družba izročila cestnoželezniško omrežje mestni občini, je naznanila, da zniža mezde svojim uslužencem, ker ji seveda grozi izguba, ako tega ne storí.

Mestna občina je prevzela cestnoželezniški sistem, a obenem je naznanila, da stare mezde ostanejo. Ampak majhno število uslužencev je bilo odslovljeno, ki mogče zdaj pretakajo solze po mastnih plačah.

Delo je izgubil predsednik družbe. Njegova letna plača je znašala osem in štirideset tisoč dolarjev. V pokoj brez penzije je šel tudi podpredsednik družbe. Prejemal je na leto osem in trideset tisoč dolarjev. Ob delo je bilo še nekaj ravnateljskih pomočnikov, ki prejemali na leto od petnajst do pet in trideset tisoč dolarjev. Odslovljena je bila tudi odvetniška tvrdka, ki je prejemala na leto dve sto tisoč dolarjev, dasiravno je bila pri obratovanju cestne železnice popolnoma nepotrebna.

Zdaj je jasno, zakaj se privatni bizniški interesi tako trdovratno upirajo poobčinjenju vseh naprav, ki služijo javnosti. V Detroitu se je pokazalo, kdo je odletel iz službe. Bili so ljudje, ki so prejemali izredno visoke plače, brez katerih pa cestna železnica prav lahko obratuje. Uslužencem, ki so potrebeni pri obratovanju cestne železnice ni bila mezda znižana, pa tudi odpuščeni niso bili iz službe, ker so potrebni.

Cestne železnice v Detroitu se ne bodo več obratovale v korist par oseb in odvetniške tvrdke, ampak korist od obrata bo imelo ljudstvo v Detroitu. Tako je, kjer se poobčinjenje cestnih železnic izvrši pravilno.

Prav nič bi ne škodilo, ako bi ljudstvo v drugih mestih posnemalo Detroitčane in odglasovalo, da transportne odprave postanejo občinska last. Mnogo takih, ki prejemajo od petdeset do sto tisoč dolarjev ali več letne plače, bi odšli v pokoj brez pokojnine, ker so pri cestnoželezniškem obratu nepotrebni.

SLIKE IZ NASELBIN.

Youngstown, Pa. — To je še precej velika naselbina slovenskih družin, ki imajo celo svojega župana in svoj Wall Street, torej smo precej ponosni. Naselbina je nekako v sredini med Hermingtonom in Darachom, Pa. Vai smo člani SNPJ in nas spada polovica k družtvu št. 87, druga polovica pa k št. 23. Stavko imamo stodostno. Res, da so nam troti povzročevali, da smo moralni skozi zadnji dve leti stiskati trebuhe in smo privivali pasove, zato pa se je tudi posebno zadnje čas zavedelo precej delavcev, da so pričeli spoznavati naravnost nihkdar sitega podjetništva. Pred desetimi meseci so nam utrgali 30c pri toni naloženega premoga. To je bila njihova svjača, s katero so nas misili pognati na stavko, da bi bili 1. aprila nezmožni in bi jim bilo lažje premagovati organizirano delavstvo. Prvo torek izmogati neorganizirane, potem pa napasti organizirane rudarje. Taktika končno ni zanje tako slaba, za zasluženje vseh rudarjev. Vendar se je pokazalo, da so popokale zanjke njihovih imanic in niso nas ujeli.

Bratje sotrpni, stopimo vsi k rudarski organizaciji in ostanemo njeni zvesti člani. Vseh svojih moči se je poslužilo združeno podjetništvo, da razbije našo organizacijo; zavedajo se, da je organizacija močna, zato so tako združeni, pa tudi mi se moramo zavedati in biti složni kar nam bo pomagalo, da bodo vse njihove svjače strte in vsak njihov nasok z luhkoto odbit. Pripravljeni moramo biti vedno.

Bratje po drugih državah govorijo titajo, kako se nam tu godi od strani kozakov in kompanijskih hlapčenov. Za stavkokaze imajo vse prostro. Vsekaj najetežimo po dva kozaka ob strani, poleg tega pa je že oborožen pri delu. Na Herminiju imajo vsega 60 najetežev, kateri so vse oboroženi s puškami.

Dela pa niso vajeni, zato marsikoga pobije in ubije. Rovski inšpektor je rekel, da bodo morali zapreti rov, ker kompanija plača vsak teden \$20,000 dolarjev na račun stavkokazov. Vidimo torej, da ne bo šlo dolgo tako in same slike je treba med nami, pa bodo kmalu zapela robenta organizirane armade rudarjev in oznanila zmago nad nenasitnim podjetništvtvom.

Ko vodijo črnec na delo, ki so močno zastrašani od kozakov, se zdi kot bi peljali v resnici sužnje in najhujšega suženstva kar ga zgodovina more pomniti. V petek sem imel priliko videti pogreb pokojnega najeteža. Otroci in žene so pri tej priliki kričali o nelepem delu, ki ga je ranjki opravljal in da je s svojim delom odjedel kruh bednim družinam iz ust. Samo gledal sem, kaj vse to pomeni. Nato so pridrali s štirimi avtomobili, krsto in dvema duhovnoma, ki so ga spravili v cerkev, da mu kompanisti izkažejo poslednjo čast.

Zdi se mi, da je ravno tako kot v starem kraju, ko smo peli: Bog ohrani, bog obvari nam cesarja, Avstrijo, — modro da nam gospodari s svete vere pomočjo. Tam je torej veličanstvo gospodarilo s pomočjo "svete vere", tudi pa gospodari podjetništvo s isto pomočjo. Nič čudno ni torej, še sta ga kar dva duhovnika pomagala spraviti v nebesa. Poleg omenjenega je tudi ubilo njegovega učencev, 25 letnega črnca, katerega pogreba pa nisem videl.

Bodimo složni do zmage in čitajmo naš list Prosvoeto, na katerega bi moral biti naročen vsak zaveden brat. — Stavkar.

Curtisville, Pa. — Iz te naselbine še ni bilo poročila o sedanjih stavki, ki smo jo prideli s 1. aprilom. Slovenci smo v manjšini v tej naselbini, kajti le posamezne slovenske družine žive tu pa tam, samev pa nič ni. Pred treh leti nas je bilo tu preeej samov, leta 1920 pa smo skoraj vse preskočili v sakonski jarem, takoj povzročili prepad pečarskega kluba in se razkropili, da moramo sedaj hoditi drug k drugemu v vas po več milj daleč. Tako so prenhalili tudi dopisi iz naše naselbine.

V tej okolici so tri jame, razdaljene po dve do tri milje druga od druge, pri kateri vsaki je po en Slovenec. Te premogokope lastuje Colliers premogovna družba, ki pa sedaj počivajo. Stavka poteka mirno, novega drugrega ni kot kompanija nam je razvretila vso naselbino in postavila na vsak tipel po osmih ve-

lih svetilk in po cestah na vseh dvajset korakov po eno malo svetlik. Zakaj tako, ne vem. Menda zato, ker ima pri vsakem rovu nekaj svojih hlapcev, da vidi ponoti hoditi po marnih ceštah.

V okolici smo imeli precej "konti pitov", v katerih so še dolgo obratovali, ko je enkrat pričela stavka, da so imeli unijski delave precej sitnosti z njimi. Prvi sem videl, da je prikralko kakih 300 unijskih mož, ki pa niso imeli pravega uspeha. Teden ali dva na to so zopet pričeli obratovati z vso paro. Nato smo se zbrali 1. maja iz rovov Russellton št. 1 in 2, Superi Curtessville, št. 1, 2 in 3. Vaša se nas je zbralo kakih 2000 rudarjev in odkorakali smo s štirimi ameriškimi zastavami k sedanjam ali osem milij oddaljenim onim malim rovom.

Lep dan je bil, da celo preveč, da smo bili vsi premočeni od potu in žejni. Bil sem v vrstah, koral ponosno in morda celo matično preveč trdo, kajti bili smo komaj na pol poti, ko sem izgubil peto. Vseeno sem nadaljeval pot, le nekoliko čutast sem bil, ker je bila ena noga krajša od druge. Tudi to me je navduševalo, da bi še kdo drugi ne izgubil poguma, ako bi se vrnil jaz, kajti dovolj je takih junakov, ki so bili že neštetokrat opozorjeni v časopisu in po raznih odborih, pa ni nič zaledje. Sedaj kakor se sliši, so vse odložili orodje. Tu pa tam se vedno nastanejo kake spletkarje, kar povzroči, da zopet prične kakšna luknja z obratom.

Dne 22. maja so se zopet zbrali pred Curtissillon št. 1. Bilo je kakih 150 mož, in so se podali, da ustavijo obrat pri dveh takih malih rovih. Kot sem slišal, se je njih namen posrečil. Bratje sotrpni, stopimo vsi k rudarski organizaciji in ostanemo njeni zvesti člani. Vseh svojih moči se je poslužilo združeno podjetništvo, da razbije našo organizacijo; zavedajo se, da je organizacija močna, zato so tako združeni, pa tudi mi se moramo zavedati in biti složni kar nam bo pomagalo, da bodo vse njihove svjače strte in vsak njihov nasok z luhkoto odbit. Pripravljeni moramo biti vedno.

Unisce se je pogosto obdržavamo, ki so večinoma zelo burne in na gosto padajo besede. Pač vlastna ogroženost proti podjetništvu in splošno vsem kapitalistom, ki so se izkazali za prave roparje na trgu in s plosk noče ničesar več. Prav mogoče je, da je njihov Bog naščas pravčen in močen ter da vse vidi in vse ve, temveč da se je izkazal zanje ravno obratno za neusmiljenega in krutega, slišati pa sploh noče ničesar več. Prav mogoče je, da je njihov Bog valed grozne grmejna topov izgubil sluh, ki se mu še da danes ni povrnil. Da bi se mu le nikdar več ne!

Vsako trkanje na nebeška vrata je torej zastonj, kazivanje oči nič ne pomaga več, da njihov Bog ni neskončno pravičen in močen ter da vse vidi in vse ve, temveč da se je izkazal zanje ravno obratno za neusmiljenega in krutega, slišati pa sploh noče ničesar več. Prav mogoče je, da je njihov Bog valed grozne grmejna topov izgubil sluh, ki se mu še da danes ni povrnil. Da bi se mu le nikdar več ne!

Vsako trkanje na nebeška vrata je torej zastonj, kazivanje oči nič ne pomaga več, da njihov Bog ni neskončno pravičen in močen ter da vse vidi in vse ve, temveč da se je izkazal zanje ravno obratno za neusmiljenega in krutega, slišati pa sploh noče ničesar več. Prav mogoče je, da je njihov Bog valed grozne grmejna topov izgubil sluh, ki se mu še da danes ni povrnil. Da bi se mu le nikdar več ne!

"No, kako se vam pa kaj dopade gospod Kazimir," sem jo vprašal. — "Prav nič, prav nič ni podoben duhovniku. Predebelo glavo ima in pa oderuh je strašanski. Samo denar, pa denar, je kričal pri vsaki pridi. Ravnotak je kot kakšen krvavi meštar. Oh, ni čudno", je nadaljevala verma ženica dalje, "da gre nača vera dol, če pa izamo take duhovnike. Nič jim ni za Boga, samo za denar jim je."

Tak je torej vtis, ki ga je nopravil Kozma na pobožno ženico, ki je božji poti. Šment, bil se docela razočaran, ker sem vedno mislil, da Kozma kot redovnik sploh ne mara za denar. Tu sem pa dobil drugačno siško. Nič čudno ni torej, da so mu pričele pobozne ovčice v Chicagu kazati roge in obračati mu hrble. Sploh pa je sličen preobrat povsod, ker to je zahteva časa. Nač gospod Štev. 3, ki pastiruje v faru svete Vodičske Johane, se zadnje čase resno togoti nad tukajnjimi vernimi ovčicami. Pravi, da so brezbrizni katoličani: "Gospoda in cerkev hočete, daste pa nič." Da, tako je, Bog noče sam postaviti cerkev, vendar hoče imeti plačeno. Radoveden sem, kdaj je pa v nebesih pričeli cirkulirati denar, ker tudi tam gori ne napravijo nobene usluge brez "bakšča". Nič torej čudno, da so svetniki izgubili vso pamet, bog pa je postal nerozen vselej pohlepnosti po zlatu.

Tudi to ni čudno, da se gospod jezijo, kajti tu je razširjena gorovica, ako bodo kdaj sezidal cerkev, da bodo odslovili gospoda št. 3, o katerem trde, da je preveč "štole". Torej zob za zob. Ko je prišel gospod v naselbino, je povedal cekmočrom trdi, da so vse zljali. Rekel je: "Zahvali se cerkev, vendar hoče imeti plačeno. Vedite, da vi ne boste hodili po njegovih glav, temveč bo hodil on po vaših." Kdo more trditi, da taka izjava ni pristno katolička? In nedaj imajo kar so želeli.

Martin Zeleznikar.

Pretirano. "Ko sem Stankota pričel priznala svojo ljubezen, mi je bilo srečo tako močno, da se je obrnil Stanko preplašeno k vratom ter zaklical: Naprej!"

Ugledna živilka Polica, skrivljena žepnemu tatu, ko ga je pelljal v zapor: "Čujte! Moja stará Vam bo prinesla takoj jedi. Če ste res tako imeniten tat, pa ji izmaknite hišni klinč!

OTOK ZAKLADOV.

Cudoviti doživljaji malega Jacka na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

"Le pravimo to govorjenje, John Silver," je rekel. "Ti možje so vam dali črno znamenje po polnoma pravilnem posvetovanju, kakor zahteva dolžnost; samo obrnite ga naokoli, kakor zahteva dolžnost in poglejte, kaj je tamkaj napisano. Potem pa govorite!"

"Hvala, Jurij," je odvrnil kuhar. "Vedno si bil vnet za kupčijo in znaš postave na pamet. No, kaj pa je pravzaprav? Oh, 'Odstavljen!' ali je to, kaj? Zelo lepo pisano, prav res, kakor da bi bilo tiskano, pravim. Ali je tvoja pisava Jurij? No, postal si cel vodja teh mož. Ne bom se čudil, če postaneš v kratkom celo kapitan. Samo ono bakijo mi pribesite zopet, ali ne? Pipa mi ne gori."

"Pojdi, pojdi!" je rekel Jurij. "tek mož ne boš več vodil za nos. Čuden človek si zares, toda sedaj si odstavljen in morda boš stopil s soda ter pomagal glasovati."

"Mislim sem, da si rekel, poznas postave," je odvrnil Silver zanjaljivo. "In če jih ti ne, jih poznam jaz; in jaz čakam tukaj — jaz sem še vedno vaš kapitan, zapomnite si — dokler ne sporočite svojih pritožb, na katere bom odgovarjal; med tem pa moram reči, vaše črno znamenje ni vredno počasnega groška!"

"Oh," je odvrnil Jurij, "ničeš se ti ni treba batiti, sedaj smo bot vsi. Prvič si imenitno zavozil s tem slepomišenjem — in zelo drzno čelo bi moral imeti, ako bi hotel na to odgovoriti: ni res. Ti si izpustili sovražnika iz te pasti. Zakaj so hoteli venkaj? Ne vem, vendar precej jasno je, da so hoteli. Tretjič nam nisi dovolil, da bi jih pri odhodu napadli. Oj, spregledali smo te, John Silver; igrali hoček dvojno igro. In potem četrtyč, tale deček tukaj."

F. M. Dostoevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

"Ne bojte se, gospoda; hotel bo," se je odrezał Pjotr Stepanovič. "Po dogovoru ga moram obvestiti dan poprej, to je, še nočoj. Zato vabim Liputina, da me nemudoma spremi k njemu ter se prepriča; ko se vrne, vam bo lehko še danes povedal, ali sem vam govoril resnico ali ne. Sicer pa," se je ustanoval mahoma s srdito razdražljostjo, kakor bi bil zdajci začutil, da je prevleka čast, ako jih tolikanj prepričuje ter si lomi jezik radi takih ničevnih ljudi, "delajte, kar vam drago. Ako niste pripravljeni, je naša zvezza raztrgana, toda edino valed vaše nepokoriščene in nezvestobe; potem gremo od te minute slesherni svojo pot. Vedite pa, da si nakopljete v tem slučaju razen neprevidnosti Šatovlje ovadbe in njenih posledic še drugo majhenost, ki smo jo pri ustanovitvi zvezde trdno in jasno določili. Kar se mene tiče, gospoda, se vas nič posebno ne bojim... Ne mislite, da brez vas ne morem živeti... Ali to je vseeno."

"Ne, pripravljeni smo," je izjavil Ljamčin. "Drugega izhoda ni," je zamrmljal Tolkačenko. "Ako se vrne Liputin s petridilom zastran Kirilova, potem..."

"Jaz sem zoper! Z vsemi silami svoje duše ugovarjam temu krvavemu sklepu!" je vzkljnik Virginjakinj ter skočil z mesta.

"Ampak!" je vprašal Pjotr Stepanovič.

"Kaj ampak?"

"Rekli ste 'ampak'... poslušam vas in čakam..."

"Ne pomnim, da bi bil rekel, 'ampak'... Hotel sem le povedati, ako so vsi pripravljeni, potem..."

"Potem?"

Virginjakinj je umolknila.

"Mislim, da človek lehko prezira varnost lastnega življenja," je Erkel nemudoma odprt ustva, "toda kadar preti škoda skupni stvari, takrat, mislim ni več dovoljeno prezirati varnosti svojega življenja..."

Zadel je, video, da se mu je zmedela štrena. In vse, čeprav zamišljeni v svojo skrb, so se vendar z začudenjem ozirali nanj, tako zelo jih je iznenadio, da je bil tudi on v stanu izpogovoriti.

"Jaz sem za skupno stvar," je zdajci rekel Virginjakinj.

Vsi so vstali. Sklenili so, da se jutri opoldne še enkrat zgovore, če se prav ne smidejo na enem kraju, ter se z vsem domenjem, kako in kaj. Pjotr Stepanovič je povedal mesto, kjer je zakupačna tiskarna, ter razdelil vloge in dolžnosti. Nato sta z Liputinom nemudoma odšla h Kirilovo.

II.

Da jih misli Šatov ovaditi, so naši vse verjeti; da pa jih vodi Pjotr Stepanovič kakor figure na nitki — o tem so bili takisto prepričani. Toda vedeli so, da pridejo jutri vseeno na določeni kraj ter je usoda Šatova započeta. Pri streljih jim je

"Ali je to vse?" je vprašal Silver mirno.

"In tudi dovolj," je odvrnil Jurij. "Vai bomo viseli na vešalih in se sušili na soncu zaradi tvojega šumarsztva."

"No, dobro, torej; jaz bom odgovoril na te štiri točke. Jaz sem zavozil celo stvar, kaj ne? Dobro, dobro; vse veste, kaj sem zabeval, da se mora zgoditi in vse veste, da bi bili danes na Hispaniolli kakor poprej, ako bi se to izvršilo; mi vse živi in dobre volje in zaklad bi imeli, grom in strate! No, kdo pa je vse to preprečil? Kdo je sili mene, ko sem bil vaš postavni kapitan? Kdo mi je izročil črno znamenje onega dne, ko smo stopili na suho in se je začalo tis? Oj, imenitem pleš je to — v tem se strinjam z vami — in je za las podoben plesu koncem vrvi v londonskem sodišču, da. Kdo je vendar vse to storil? O, bil je Anderson in Handa, in ti Jurij Merry! In vi ste poslednjih od ravno tistih roparjev, in vi ste tako vratje nesramni, da hočete biti kapitani nad menoj — vi, ki ste toliko naših uničili s svojim ravnjanjem. To presega že vse meje."

Silver je prenehal in na obražih Jurija in njegovih tovaršev sem opazil, da te besede niso bile brez pliva.

"Toliko glede prve točke", je zakričal oboženi in si obriral pot s čela, kajti govoril je tako silno, da se je cela hiša tresla. "No, zastavim vam svojo besedo, da sem sit znamenje z vami. Nimate semiti pameti niti spomin, in rad bi vedel, kaj so misile vaše matere takrat, ko so vas pustile na morje. Morje! Gospodje sreči! Krajščavo je vaš posel, ne morje."

"Delje, John," je rekel Morgan, "govori še o ostalih točkah."

"Oh, ostale točke!" je odgovoril Silver. "Lepa vrsta jih je, kaj v Pravič, da je to potovanje zavojeno. Oj, preklicano, ako bi vi mogli razumeti, kako zelo je zavojeno, to bi videli! Mi smo tako blizu vislice, da me kar vrat boli, ko mislim na to. Morebiti ste jih že videli, kako so viseli v vetrinah, kako so ptice letale okolju njih, in kako so mornarji kazali

nanje, ko so se peljali mimo. Kdo je to? poreč eden. 'Ta? No, to je John Silver. Dobro sem ga poznaš!' poreč drugi. No, in če greste dalje proti drugi boji, lahko slišite, kako jim rožajo verige na nogah. No, in v takem položaju se nekako nahajamo, prav vsak od nas, in to vse radi tebe in Handsa in Andersona in drugih takih vaših norcev. In če hočete vedeti še glede četrte točke in tega fanta, no, preklicano: 'Ali ni on porok?' Ali naj izgubimo še poroka? Ne, mi ne! On utegne biti naše poslednje upanje, in jaz bi se prav nič ne čudil temu. Tega fanta umerit? Ne, tovarši! In številka tri! Oj, mnogo imam povestati k tretji točki. Morda ni to nič po vaših mislih, če vas pride pogledat pravi zdravnik vsak dan — tebe, John, s tvojo razbito glavo — ali tebe, Jurij Merry, ki te je tresla mrzica in česar oči so pobavane kot koža od ljunene! In moberiti vam ni znano, da pride v kratkem pomočna ladjija, ali ne? In potem bomo videili, kdo bo tako vesel, da bo imel poroka, kadar pride do tega. In kar se druge točke tiče in zakaj sem naredil nekako kupčijo — no ali me niste na kolenih prosili, da naj storim tako — na kolenih ste prišli, tako ste bili obupani — in stradali bi tudi, če bi bime ne bilo — toda vse to je malenkost! In končni moj odgovor! Evo ga!" In vrgel je po teh nekaj papir, ki sem ga v trenotku spoznal — nič drugega kot zemljevid na rumenem papirju s tremi križi, ki sem ga našel v zavitku iz povočenega platna na dnu kaptanove skrinje. Zakaj mu ga je dal zdravnik, si nisem mogel raztolmačiti.

Ako pa je bil zemljevid za merazrešljiva uganka, je bil ostalem upornikom naravnost neverjetna stvar. Padli so po njem kot mačka na miš. Romal je od enega do drugega in so si ga trgali iz rok; in po kletvah in krikih in otročjih smejanju, s katerimi so spremnili svoje ogledovanje, bi človek utegnil misli, da ne grebejo samo z rokami zlata, temveč, da se tudi z njim na morju in na varnem.

(Dalje prih.)

bilo kakor muham, ki so začele nenadoma v pajčino ogromnega pajka; jesili so se in hkrati tresli strahu.

Pjotr Stepanovič bi bil nedvomno lehko družače ravnal z njimi; vse bi bilo šlo soglasje in lagije, da se je vsaj majčeno potrudil olepšati resničnosti. Namesto da bi pokazal dejstvo v spodbobi luči, recimo v rimske-republikanski, je samo podčrtal surovi strah in nevarnost za lastno kožo, kar je bilo vendar še preveč nevljudo. Kajpak, povsod je boj za obstanek, drugega zakona ni v življenju, to ve vsak, ali vendar, vendar...

Toda Pjotr Stepanovič ni utegnil klicati Rimljjanov na pomoč; sam je bil zbit iz tira. Stavrogin beg ga je čisto pobil in potlačil. Lagal je, da je bil Stavrogin pri podgubernatorju; saj je bilo tisto, da se je odpeljal, ne da bi se poslovil od žive duše, niti od matre ne. Res čudno, da mu nihče ni branil; oblast je moral to kasnejše posebej pojasnit. Pjotr Stepanovič je pozvedal ves dan, pa še zdaj ni vedel ničesar; nikoli v svojem življenju ni bil tako vznemirjen. Ali se je mogel tako nenadoma odreči Stavroginu? Prav to je vroč, da ni bil preveč nežen našim. In vrhutega so mu bili v nadlegu: sklep, ubrati jo nemudoma za Stavroginom, je bil takoj gotov v njegovih glavi, toda zadrževal ga je Šatov, treba je bilo nerazdržljivo spojiti petorico, za vsak slujaj. "Kar tako je ne morem pustiti!" je pač modroval sam pri sebi, "nemara bo kdaj še dobra za kaj."

Kar se tiče Šatova, je bil trdno prepridan, da jih ovadi. Vse, kar je govoril našim o ovadbi, je bilo zlogan; tiste ovadbe ni viden nikoli, niti ni slišal o njih, toda prepridan je bil o njih kakor dvakrat dve. Zdela se mu je, da Šatov ne prenesete minute — Lixine smrti in smrti Marje Timofejevne — in se mora zdaj vendar že enkrat odločiti. Kdo ve, mogoče je res imel kakе podatke, da je lehko sklepal tako. Znano je tudi, da je osebno mrsil Šatova; spričata sta se bila enkrat, in Pjotr Stepanovič ni nikoli odpustil žalitve. Uverjen sem celo, da je bilo to najglavniji vzrok.

Nasi opečnati trotoarji in cestni hedniki so tako ozki. Pjotr Stepanovič je korakal po sredi trotoarja, zavzemajo ga vsega zase in prav nič se ne meneč za Liputina, ki mu vštirec ni preostal prostora, tako da je moral ali hiteti spredaj ali zadaj capljati, ali pa, če je hotel iti vštirec in razgovarjati se, skakati v cestno blato. Pjotr Stepanovič se je zdajci spomnil, kako jo je nedavno tudi on ubiral po blatu in hitel za Stavroginom, ki je stopal po sredini, zavzemajo ves trotoar, kakor ga on nočoj. Ves ta prizor se je obnovil v njegovem spominu, in besnost mu je pograbila duhu.

Pa tudi Liputin se je repenil natihem. Naj se Pjotr Stepanovič vede z našimi kakor mu drago, toda z njim! Ž njim, ki ve dosti več od vseh drugih naših ter stoji najbliže pri stvari, s katero je intimno spojen po dolgem, četudi le posrednem sodelovanju! O, vedel je, da ga Pjotr Stepanovič, v skrajnem slučaju, tudi zdaj še uniči. Toda Pjotra Stepanoviča je sovrašil še dolgo in ne zradi nevarnosti, marveč radi očaknosti njegovega vedenja.

(Dalje prihodnjih.)

Za naše farmarje.

Kolika, klanje ali grizenje konj in druge domače živine. (Slovin.)

Piše Frank Lukaneich.

(Konec.)

Ozdravljenje. Vseh vrst kolik nam ni mogoče razpoznavati. Navedeni bom skušal način zdravljenja, kateri je uspešen za nekatere, ne vse vrste kolik. Prvo je treba postaviti živilo na obilino, mehko, suho in prostorno nastana tla, da se lahko valja, ne da bi se živine poškodovalo. Hlev naj bo posredno vbrizgaj konju toplo vodo v ritnik, v kateri si raztopil nekoliko mila v pridel pest kuhinjske soli. Vzemite steklenico pive, 1 urč prahu Aloë, 25 kapljic tinture of aconiti, 1/2 urč kloroforja; to zmesaj in dejaj v gobec proti koliki. Ako bolezni v 1/2 ure ni prestala, daj 25 kapljic tinture lešnika. Ozdravljenje.

Nikdar ne smemo pustiti živilo na prepihu, sapi ali celo na dežju. Ka smo tako za bolno živilo oskrbeli, jo moramo pričeti zdraviti po tem, kakoršen je vroč, katerega, ako je le mogoče, moramo najprej odpraviti.

Predvsem bi pa svetoval, zdraviti s prvo navedenim zdravilom,

mov tartara — stibiantus (taratar eden antimony, taratar eden emetit), kajki jih priporoča ameriški zdravnik Dr. Mc Clure proti koliki:

Poskusite steklenico toplega angleškega piva, kateremu si pridal nekoliko žganja ali žlico prahu žinjerjevih korenin (ginger roots) vlij konju in gobec proti koliki. Ako bolezni v 1/2 ure ni prestala, daj 25 kapljic tinture lešnika. Ozdravljenje.

Nikdar ne smemo pustiti živilo na prepihu, sapi ali celo na dežju. Ka smo tako za bolno živilo oskrbeli, jo moramo pričeti zdraviti po tem, kakoršen je vroč, katerega, ako je le mogoče, moramo najprej odpraviti.

Predvsem bi pa svetoval, zdraviti s prvo navedenim zdravilom,

izgubi, gotovo nekaj zob, čigar posledica je, da imajo skoraj vse bokserji napadne zube. Da bi se pred tem obvarovali, so pričeli nekatere bokserje s dajati v ustno obrambne gumijeve plošče. Stvar ni ostala tajna in skoraj so zvezeli zanjo sportni krog. Ti so bili seveda silno ogorčeni, kajti kakšen boks naj bo to, če ne izgubi pri njem vsak borce nekaj zob. In gumijeve zuba obramba je bila prepovedana. In ker bokserji le niso odnehali, zato je svet sedaj razvojen ter se prepriča ali se sme uporabljati gumijeve obramba ali ne. Seveda se prepriča, da je v tem času v tretji dnevni poročila.

Spoštuju možovo sliko! Še pred vojno je odšel neki Galicijanc v Ameriko ter zapustil doma ženo in otroke. Začela se je vojna in žena ni dobila od moža nobene vesti, dasi mu je neštetokrat pisan. Uverjena je bila, da je mrtev. Končno se poročila. Pred nekaj dnevi pa je dobila iz Amerike od moža pismo, v katerem ni bilo drugega kot njegova fotografija. Vaša je vrgla žena na fotografijo v ogenj. Par dni kasneje pa je doseglo od moža pismo, v katerem je bilo rečeno, da je zadaj na fotografiji vlepljenih 600 dolarjev, to je okoli milijona poljskih mark. Ko je žena na pismo prebrala, je postala takoj obupana.

Kako se obvaruje strele? Kadars je med bliskom in gromom večji preselek, tedaj so strelnosni oblaki že daleč. Velika je nevarnost, kadars ni med bliskom in gromom nobenega preseleka.

Kadar je z najboljšim uspehom počel trdih iztrebkov, takrat vlij zato pripravljenim lijkam kajih 5 do 6 kvartov mlačne milinci po možnosti globoko v črevo.

Tako vodo uporabi že v prvi, naredje po potrebi. Ako nima zato pripravljenega lijaka, vzmite žganje in občutite način zdravila.

Zdravljene